

The Relationship Between Academic Leadership and Academic Administration Under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1

Parita Chongpakdee ^{1*} and Nisara Pornsurivong ²

¹ A graduate student in the Master of Education program, Faculty of Education, North Bangkok University.

² Faculty of Education, North Bangkok University.

* Corresponding author. E-mail: parita.chon@northbkk.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1. to study the academic leadership under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1; 2. to study the academic administration under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1; and 3. to study the relationship between academic leadership and academic administration under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1. The research sample consisted of teachers in schools under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1. The sample size was determined using Yamane's sample size calculation formula, resulting in 319 participants. Stratified random sampling was employed using school size as the stratification unit, followed by simple random sampling using the lottery method. The research instrument was a five-point Likert-scale questionnaire. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings were as follows: 1. The overall level of academic leadership under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1 was rated at a high level. 2. The overall level of academic administration under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1 was rated at a high level. 3. The analysis of the relationship between academic leadership and academic administration under the Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1 revealed a high positive correlation ($r = .730$), with statistical significance at the 0.01 level.

Keywords: Academic Leadership, Academic Administration, Office of Samut Prakan Primary Educational Service Area 1.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ปริตา จงภักดี ^{1*} และ นิษรา พรสุริวงษ์ ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

* Corresponding author. E-mail: parita.chon@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของยามานะ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ 319 คนวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม และวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2. การบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .730$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, การบริหารงานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

© 2026 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรที่เชื่อมโยงความรู้กับทักษะจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชนิดา สารทอง, ธิดาวัลย์ อุ่นกอง, 2568)

การศึกษาไทยจำเป็นต้องพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรให้มีศักยภาพขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องภายใต้กรอบนโยบายสำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ที่มุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างผู้นำการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความรู้คู่คุณธรรม (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ที่เน้นการพัฒนาทุนมนุษย์และการศึกษาเชิงผลลัพธ์ (Outcome-based Education) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายชาติ

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นแบบอย่างและขับเคลื่อนงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะมีความคิดสร้างสรรค์ ไหวพริบ ความรู้ ทักษะ

และวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถส่งเสริมแนวคิดใหม่และกระตุ้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ, 2565) แม็คอีวาน (McEwan, 1998) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเกิดจากการผสมผสานความรู้ด้านทฤษฎี การเรียนรู้ การสอน และหลักสูตร เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยสร้างแรงบันดาลใจให้ครูพัฒนาการสอนและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน สอดคล้องกับชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ครอบคลุมด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี ระบบประกันคุณภาพ การวิจัย การนิเทศ การวัดและประเมินผล การพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนาการเรียนรู้

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นภารกิจสำคัญของการศึกษา สถานศึกษาจึงต้องสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพรอบด้าน ทั้ง ความรู้ ความสามารถ ทักษะชีวิต และคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ดำรงชีวิตและพัฒนาตนได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) Sergiovanni (1991) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการที่ผู้นำสร้างแรงจูงใจให้ครูตระหนักถึง คุณภาพการสอนเพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สอดคล้องกับศิริพร จงเพลินนภาพร (2567) ที่เสนอแนวทางยกระดับคุณภาพ การบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ได้แก่ การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนรู้และพัฒนา คุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 คู่มือโรงเรียนในอำเภอเมืองสมุทรปราการ พระ ประแดง และพระสมุทรเจดีย์ ซึ่งมีบริบทการจัดการศึกษาที่หลากหลาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1, 2567) จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2567 เปรียบเทียบกับปี 2564-2565 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ย ภาษาไทยร้อยละ 53.80 คณิตศาสตร์ร้อยละ 25.73 และวิทยาศาสตร์ร้อยละ 39.02 โดยภาษาไทยสูงกว่าระดับเขตพื้นที่ แต่คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่ และทุกรายวิชาต่ำกว่า ระดับประเทศ จึงจำเป็นต้องพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารให้มีสมรรถนะในการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะด้านการวางแผน การนิเทศ และการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1, 2568)

จากปัญหาดังกล่าว ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากผู้บริหาร มีหน้าที่กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายทางวิชาการ ส่งเสริม การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ จึงมีแนวโน้มว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งหา ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปร มิใช่ความเป็นเหตุเป็นผลหรือการพยากรณ์

ผู้วิจัยจึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัด สพป. สมุทรปราการ เขต 1 เพื่อทราบระดับของตัวแปรทั้งสองและความสัมพันธ์ระหว่างกัน ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางพัฒนา ศักยภาพผู้บริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 1,552 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. 2567: ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน (Yamane, 1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 319 คน

สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม และสุ่มแบบง่ายโดยการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือแบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย โดยมีการสร้างแบบสอบถามดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ กับภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงาน วิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 สร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ให้ครอบคลุม เนื้อหา (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2564) ปรับให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษาและครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

2.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จึงนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูล

2.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 2. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 3. การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ยื่นหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแบบออนไลน์ผ่าน Google Form ให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครู ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ระหว่างเดือนธันวาคม 2567 – มกราคม 2568 โดยกำหนดระยะเวลาปิดรับข้อมูลที่ชัดเจน

4.3 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

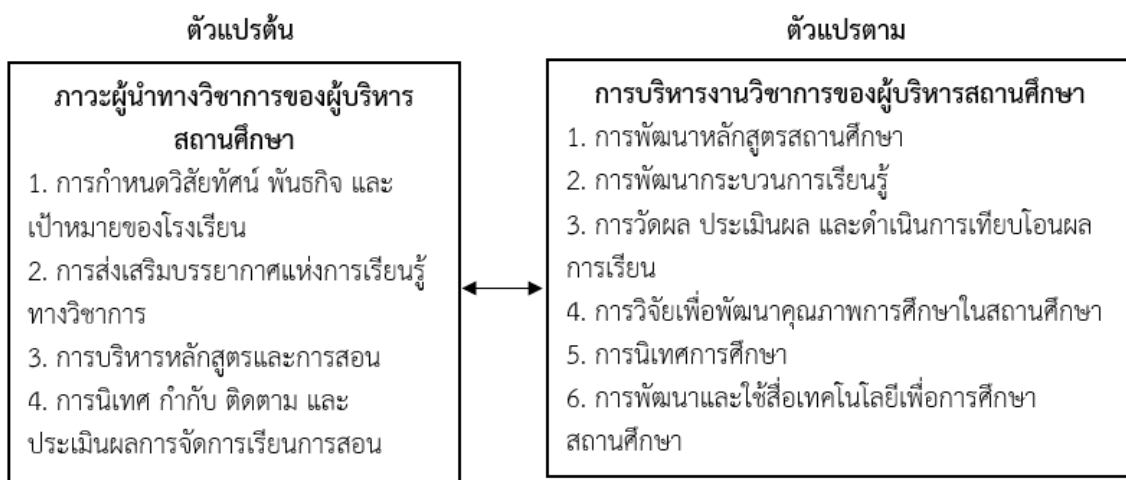
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตาม

ปิยพร บุญใบ (2563), ปวีณา ปุทธิจักร์ (2564), ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564), ข้าวทิพย์ ทีสุกะ (2564), กิริตา บุญศัพท์ (2564), สรรเพชญ ไตรรงค์ (2564), ปานหทัย ธรรมรัตน์ (2564), หยาดทิพย์ ชีของ (2564), กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565), ปรัชญา รูปต่ำ (2565), เริงฤทธิ์ คำหมู่ (2565), เนติ มโนปัญญา (2565), ไซยา ภาวะบุตร (2565), อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) และ วนิดา เชื้อคมตา (2566) ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามี 4 ด้าน ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน การส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการ การบริหารหลักสูตร และการสอน การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตาม กระทรวงศึกษาธิการ (2550), ประวีณา ราชแสง (2565), พรสวรรค์ เหลาเวียง (2564) สิริดา สายมายา (2565), กิตติชัย อาจหาญ (2565), รัตนารณ เผ่าฟู (2566) และ ศิริพร จงเพลินนภาพร (2567) ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามี 6 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	4.48	0.26	มาก	2
2. การส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการ	4.42	0.35	มาก	4
3. การบริหารหลักสูตรและการสอน	4.53	0.30	มากที่สุด	1
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน	4.43	0.30	มาก	3
รวม	4.47	0.21	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารหลักสูตรและการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.30	0.38	มาก	4
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.29	0.35	มาก	5
3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.34	0.35	มาก	3
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา	4.26	0.35	มาก	6
5. การนิเทศการศึกษา	4.36	0.39	มาก	2
6. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.38	0.36	มาก	1
รวม	4.32	0.27	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ การนิเทศการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

3. การศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

[illegible]

	X1	X2	X3	X4	XT	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	YT
X4	.267**	.367**	.443**	1								
XT	.593**	.729**	.726**	.743**	1							
Y1	.150**	.436**	.313**	.356**	.462**	1						
Y2	.196**	.322**	.434**	.326**	.460**	.353**	1					
Y3	.354**	.477**	.439**	.407**	.604**	.338**	.465**	1				
Y4	.319**	.354**	.385**	.357**	.506**	.423**	.343**	.463**	1			
Y5	.380**	.371**	.560**	.408**	.611**	.368**	.417**	.521**	.602**	1		
Y6	.296**	.400**	.443**	.402**	.554**	.473**	.421**	.491**	.405**	.506**	1	
YT	.387**	.540**	.588**	.516**	.730**	.681**	.678**	.744**	.738**	.785**	.752**	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .730$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .387$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. การส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .540$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. การบริหารหลักสูตรและการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการโดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .588$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .516$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
5. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .462$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .460$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
7. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .604$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
8. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .506$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
9. การนิเทศการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .611$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
10. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .554$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนงานวิชาการ โดยเฉพาะการบริหารหลักสูตรและการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และสนับสนุน ครูให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Krug (1992) ที่กล่าวว่า การสอนเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารจึงควรมีความรู้ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนครู ผลการวิจัยสอดคล้องกับ กิริตา บุญศัพท์ (2564) ขาวทิพย์ ที่สุกะ (2564) ปวีณา บุญธิจักร (2564) และสรพรเพชญ์ ไตรรงค์ (2564) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าผู้บริหารมีการกำหนดและสื่อสารทิศทางทางวิชาการร่วมกับบุคลากร อย่างไรก็ตาม ด้านนี้มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการต่ำกว่าด้านอื่น จึงอาจกล่าวได้ว่า การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายเพียงอย่างเดียวอาจยังไม่เพียงพอ หากไม่มีการนำไปสู่การปฏิบัติผ่านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

2. การบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการนิเทศการศึกษา สะท้อนการปรับตัวของสถานศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีและการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Kimbrough and Nunnery (1998) และ Good (1993) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรสวรรค์ เหลาเวียง (2564) ประวีณา ราชแสง (2565) กิตติชัย อาจหาญ (2565) และรัตนภรณ์ เผ่าฟู (2566) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ บริบทของสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งมีความหลากหลายทั้งพื้นที่เมือง ชุมชน และอุตสาหกรรม ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับการใช้เทคโนโลยี การพัฒนาครู และการนิเทศให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .730$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดทิศทางทางวิชาการ ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนกำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโดยตรง ผลการวิจัยสอดคล้องกับ อีร์ธินพัชร ร้อยดาพันธ์ (2565) อรรถพล ประเสริฐสังข์ (2566) และชลนิชา ศิลางษ์ (2564) ที่พบความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับผลลัพธ์ด้านวิชาการ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง ($r = .387$) ซึ่งต่ำกว่าการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการ ($r = .540$) การบริหารหลักสูตรและการสอน ($r = .588$) และการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผลจัดการเรียนการสอน ($r = .516$) อาจเป็นเพราะวิสัยทัศน์และเป้าหมายเป็นกรอบเชิงนโยบาย ขณะที่หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการนิเทศเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยตรงในการปฏิบัติงาน จึงมีความเชื่อมโยงกับการบริหารงานวิชาการมากกว่า ดังนั้น ผู้บริหารควรนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมผ่านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการนิเทศติดตาม ทั้งนี้ ค่าสหสัมพันธ์ดังกล่าวสะท้อนเพียงระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร มิได้หมายความว่าภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นสาเหตุโดยตรงของการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยจึงสะท้อนบริบทของพื้นที่ดังกล่าว และอาจไม่สามารถอ้างอิงไปยังพื้นที่อื่นได้โดยตรง อีกทั้งการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามอาจได้รับอิทธิพลจากการรับรู้และประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารหลักสูตรและการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด 2. การบริหารงานวิชาการ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ 3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .730$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายทางวิชาการ รวมทั้งนำเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

1.2 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและจิตวิทยาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียน และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์มาใช้เป็นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา

1.4 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

2.2. ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ ระยอง เขต 1. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก).
- กิตติชัย อาจหาญ. (2565). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ มุกดาหาร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- กิริตา บุญศัพท์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. ราชกิจจานุเบกษา, 124(24 ก), 16 พฤษภาคม.
- ข้าวทิพย์ ทีสุกะ. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580): ฉบับเต็ม. สำนักเลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. ผู้แต่ง.

- ชนิดา สารทอง และธิดาวัลย์ อุ๋นทอง. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารบริหาร การศึกษาศึกษาบัณฑิตฉบับบัณฑิต*, 25(1), 340 – 354.
- ชลนิชา ศิลภาพงษ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลาง เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร).
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2564). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 15). อมรการพิมพ์.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการ Academic Leadership ฉบับปรับปรุง. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สมศักดิ์การพิมพ์ กรุป.
- ณพรพรภรณ์ ชัยพรหม. (2565). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ธีรธนาพัชร ร้อยดาพันธ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนฯ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคกลาง เขต 1. (วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ).
- เนติ มโนปัญญา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลาง เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร).
- ประวีณา ราชแสง. (2565). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ปรีชญา รูปดำ. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย).
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร).
- ปานหทัย ธรรมรัตน์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาส ตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ปิยพร บุญใบ. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร).
- พรสวรรค์ เหลาเวียง. (2564). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร).
- พุดินันท์ แสงศิริวัฒน์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- รัตนภรณ์ เผ่าฟู. (2566). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- เริงฤทธิ์ คำหมู่. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

- วนิดา เชื้อคมตา. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- วิไลลักษณ์ ภูมิ. (2566). *การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ศิริพร จงเพลินภาพร. (2567). *แนวทางการยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สรรเพชญ ไตรรงค์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. (2568). *รายงานการดำเนินงานประจำปี พ.ศ. 2568*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *รายงานการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2563*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิริดา สายมายา. (2565). *การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด)*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- หยาดทิพย์ ชีซอง. (2564). *ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- อรรถพล ประเสริฐสังข์. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- Good, C. V. (1993). *Dictionary of education* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Educational administration: Theory, research, and practice* (4th ed.). McGraw-Hill.
- Jazzar, M., & Algozzine, B. (2007). *Keys to successful 21st century educational leadership*. Pearson.
- Kimbrough, B., & Nunnery, J. (1998). *Educational administration: An introduction*. Macmillan.
- Krug, S. E. (1992). Instructional leadership: A constructivist perspective. *Educational Administration Quarterly*, 28(3), 430–443.
- McEwan, E. K. (1998). *Seven steps to effective instructional leadership*. Macmillan.
- Sergiovanni, T. J. (1991). *The principalship: A reflective practice perspective*. Allyn & Bacon.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper and Row.